

Hoogleraar Voeding Jaap Seidell over de minpunten van het mondiale voedselsysteem.

FOTO: HOGE NOORDEN / JACOB VAN ESSEN

‘Voedselsysteem heeft te weinig oog voor gezondheid’

AAN DIRK VAN DER MEULEN

LEEUWARDEN De wereldwijde voedselproductie is superefficiënt, maar nee, goed is het voedselsysteem allerm minst. Het heeft veel te weinig oog voor gezondheid.

Dat betoogde Jaap Seidell, emeritus hoogleraar Voeding en Gezondheid aan de Vrije Universiteit Amsterdam zaterdag in het Fries Landbouwmuseum in Leeuwarden. Hij sprak er op een symposium voorafgaand aan de opening van de nieuwe expositie over de toekomst van ons voedsel.

Seidell wees erop dat de ene helft van de wereldbevolking te maken heeft met ondervoeding. Die eet onvoldoende gezonde voedingsmiddelen. Terwijl de andere helft kampt met obesitas. „En zonder ingrijpen worden de verschillen alleen maar groter.” In Nederland, en vooral in Friesland, doet deze problematiek zich net zo goed voor. „Het hoeft u niet te verbazen dat de voedingsgereleateerde gezondheidskwalen blijven toenemen.”

Willen we toe naar voldoende gezonde voeding voor iedereen, dan moet de samenleving de macht van grote voedingsmiddelenconcerns beperken. De Nestlé's en Danone's van deze wereld zijn vooral gericht op gemak, lekker en goedkoop. Seidell pleitte voor veel striktere regels voor marketing en reclame richting jongeren. „We moeten ze meer laten zien dat er ook verstandige keuzes te maken zijn. Nu worden ze op school of bij de sportclubs overwegend blootgesteld aan lekker en snel.”

Het populaire continuurooster op basisscholen is hem in dit verband een doorn in het oog. Bij dit rooster is de schooldag korter. Leerlingen blijven tussen de middag op school en gaan niet naar huis om te eten.

„De middagpauze is veel te kort. Dat nodigt vooral uit tot het nemen van een snelle hap. En niemand die zich afvraagt: is dit wel gezond?”

Seidell pleitte voor schooldagen van negen tot vijf met meer tijd voor middageten en bewegen. „Ik denk dat we daardoor veel problemen voorkomen en de schoolprestaties ook nog eens beter worden.” Tevens moet er, vindt hij, meer aandacht komen voor de korte keten en seizoensvoeding uit de regio. „Dat staat vrijwel altijd gelijk aan gezondere voeding.”

André Hoogendijk van de Brancheorganisatie Akkerbouw vond dit ietwat overdreven. „We willen onze koffie, thee en bananen toch niet missen? En de hele winter kool? En is gezondheid niet ook vooral een kwestie van wat minder consumeren en wat meer bewegen?”

Continuurooster op basisscholen is in dit verband een doorn in het oog

Naast voeding en gezondheid, ging het ook over voeding, klimaat en natuur. Hoe straks 10 miljard mensen voeden met respect voor biodiversiteit en een geringere uitstoot van broeikasgassen?

Een deel van de oplossing is een andere verdeling van de Europese landbouwsubsidies, betoogde wethouder Evert Stellingwerf (Pro) van de gemeente Leeuwarden. Er zou meer geld moeten van pijler 1 (inkomenssteun boer) naar pijler 2 (agrarisch natuurbeheer, milieuvriendelijk boeren). „Je moet boeren meer belonen voor deze maatschappelij-

ke diensten.” Een aanwezige betoogde dat vooral de supermarkten een grote verantwoordelijkheid hebben. „Erg jammer dat ze hier nu niet zijn.”

De nieuwe voedsel-expositie bij het Fries Landbouwmuseum bestaat uit twee delen: *Food for Thought* en *Second Thought*.

Food for Thought is de foto-expositie van de bekende fotojournalist Kadir van Lohuizen. De foto's laten de kracht en de kwetsbaarheid zien van het grootschalige, mondiale voedselsysteem. Zo is er vanwege de grote afstand tussen voedselproducent en consument een enorme afhankelijkheid van goed functionerende transportnetwerken en heeft de hedendaagse voedselproductie nogal een impact op het klimaat.

Bij het onderdeel *Second Thought* geven 24 partijen in de Nederlandse voedselketen aan hoe ze werk maken van die uitdagingen. „We hebben zestig partijen benaderd, dus met die 24 zijn we dik tevreden”, verklaarde museumdirecteur Peter Wester. „Wel jammer dat de vlees- en transportsector niet hebben gereageerd, maar het is niet anders.”

Volgens Wester zijn de uitkomsten verrassend. „Van greenwashing is geen sprake. Bedrijven als een FrieslandCampina en aardappelbedrijf HZPC zijn uiterst kritisch op zichzelf en vinden dat ze beter kunnen en moeten. Anderzijds zie je bij de partijen als de Milieufederatie en de Dierenbescherming een enorme betrokkenheid bij de boer.”

Waarom een museum zich met de toekomst bezighoudt? Wester moest die vraag zaterdag meerdere malen beantwoorden. „Omdat we er onze maatschappelijke relevantie mee willen vergroten. Het bezoek aan de traditionele musea loopt terug. Met deze voedsel-exposities hopen we het bezoekersaantal bijna te verdubbelen tot circa 20.000.”